MYKOLOGIA

ROČNÍK VII. ČÍSLO 9.—10.

Galeropsis gen. nov.

Prof. J. VELENOVSKÝ.

Pileo tota aetate cylindrico, acuto, margine non involuto, non velato, non cortinato, plene glabro, non hygrophano, sicco tenaci, permanente, tenui. Stipite tenui, tenaci, solido, glabro. Lamellis angustis, liberis, primum pallidis, dein argillaceo-ochraceis. Basidiis subglobosis, quadristerigmatosis. Pulvere fusco. Sporis ovato-ellipticis, ochraceo-luteis, glabris. Cystidiis nullis.

Accedit ad genus Galera, praecipue ad G. apalam, sed defectu cystidiarum, consistentia tenaci, duriuscula, sporarum forma ab eo recedit.

Takto budiž stručně stylisována podivuhodná houbička, kterou v množství nalezl na suchých stepních kavylových stráních u Mohelna na konci října r. 1930 p. uč. *RUD. DVOŘÁK* v Mohelně na Moravě. Sběratel původně se domníval, že náleží do příbuzenstva travinné Psilocybe semilanceata, jež mívá také trvale kuželovitý, špičatý klobouček a dlouhou, tenkou stopku, ale má zbarvení živé, prach výtrusný temně kaštanový, hojné cystidy jako celé příbuzenstvo.

Na mé přání zaslal mně p. *DVOŘÁK* živé, čerstvě sbírané četné plodnice, z jejichž mikroskopické analysy jsem ihned poznal, že houba ona patří spíše do příbuzenstva rodu Galera, kde druh Gal. apala má rovněž trvale úzce kuželovitý klobouk (ale suchý barvy bílé), v stáří se rozpadající a charakteristické pro Galeru paličkovité cystidy. Klobouk naší houby jest až do posledního stáří úzce válcovitý, za živa šedavě naokrovělý, hedvábitě lesklý, podél jemně žíhaný, za sucha a mrtvý načernalý. Podivné jsou velké, kulovité basidie, na nichž sedí na stopkách 4 výtrusy. Výtrusy mají velikost a přibližně i tvar a zbarvení jako mnohé Galery. Stopka je tenká, dlouhá, solidní, lysá, bělavá. Okraj klobouku následkem nedostatku jakéhokoliv vela je holý a volně k stopce přiložený, leda jen trochu dovnitř zahnutý, ale nepodvinutý, jako jest to u Naucorií.

Z toho všeho jest patrno, že houba tato náleží těsně k rodu Galera do skupení Agaricineí hnědovýtrusných. Je to zajisté typ xerofilní, obývající suché traviny stepních pahorků a strání, asi podobně jako Disciseda, Geastry a mnohé Lycoperdony a Calvatie. Trvale zavřený klobouk a tuhé konsistence slouží k tomu, aby v nastalých suchých dnech po deštivém počasí ještě déle vytrval a dokonale výtrusy utvořil. Tak máme pro slavnou stepní lokalitu u Mohelna o jednoho zajímavého obyvatele více. Ale domnívati se můžeme, že se asi ještě také nalezne na travinatých stepních stráních silurských okolí pražského, jež na podzim v deštivých týdnech posety jsou množstvím přerozmanitých hub.

Přesná diagnosa nové houby by zněla asi takto:

Galeropsis desertorum VELEN. et DVOŘÁK. Klobouk 1—2 cm dlouhý a 2-4 mm tl., trvale válcovitý, na temeni přišpičatělý, dole 2-4zubý, hladký, lysý, hedvábitě podél bělavě útle žíhaný, ale nerýhovaný, nehygrofanní, bez prosvitavých lupenů, šedavě okrový, za sucha černavý, nerozpadavý. Stopka 2-3krát delší klobouku, 1 mm tlustá, pevná, solidní, hladká, hedvábitě lesklá, bělavá, dole neztluštělá. Lupeny dosti tuhé, husté, úzké, u třeně volné, nejprv bledé, pak hlínově okrové. Prach výtrusný hnědý. Výtrusy hladké, široce vejčíto-elliptičné, k basi krátce stažené, pod mikroskopem okrově žlutavé.

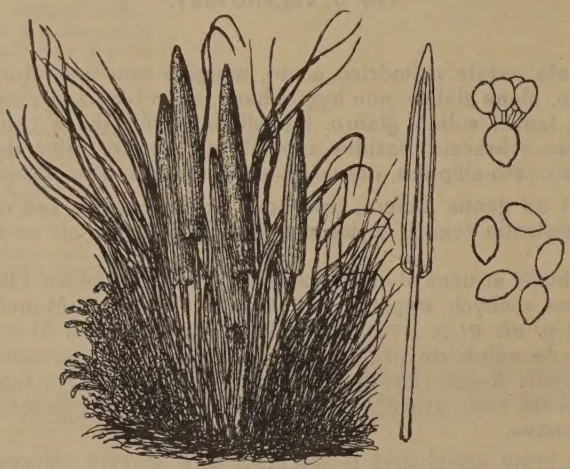

Galeropsis desertorum *VELEN. et DVOŘÁK.*
Skupina plodnic v trávě, v přir. vel. Vpravo průř. klob. Nahoře zvětš. basidie, dole zvětš. výtrusy.
Le groupe des receptacles parmi les herbes, gr. nat. Une coupe d' un chapeau à droite.
Les basides gr. en haut, les spores gr. en bas.

V trávě a mechu na suchých stepních stráních u Mohelna v říjnu 1930 sbíral p. učitel *R. DVOŘÁK.* Roste pospolitě neb i sem tam po 2-3 v trsech.

* * *

Galeropsis desertorum VELEN. et DVOŘÁK. Pileo 1-2 cm longo, 2-4 mm diam. lato, permanenter cylindrico, apice acutato, infra margine haud involuto, sed curvato-adpresso 2-4dentato, glabro, laevi, sericeo, subtiliter striatulo, non hygrophano, lamellis non pellucidis, cinereo-subochraceo, sicco nigrescenti, non fugaci. Stipite 2-4plo longiore, recto, 1 mm crasso, solido, tenaci, laevi, sericeo-nitenti, albido, infra haud incrassato. Lamellis confertis, angustis, postice liberis, primum pallidis, dein argillaceo-ochraceis. Pulvere fusco. Sporis laevibus, late ovato-ellipticis, basi breviter constrictis, ochraceo-luteis, 15-20 μ. Basidiis subglobosis 18-22 μ.

Inter gramina et muscos in declivibus siccis, steposis prope Mohelno Moraviae autumno 1930 legit mag. *R. DVOŘÁK.* Provenit gregarie vel 2-3 caespitosa.

Příspěvek k Basidiomycetům okolí blatenského.

(Contribution à la connaissance des Basidiomycètes des environs de Blatná.)

Z hydrobiologické a rybářské stanice na lnářských rybnících.

Dr. KAREL CEJP.

Hydrobiologická a rybářská stanice na lnářských rybnících v Obořeu Blatné jest výborným východiskem studií netoliko pracovníkům na poli vlastní hydrobiologie, ale i vhodným útulkem při studiu flory útvarů provázejících rybníky, stejně jako flory suchozemské. Jmenovitě na podzim zaměstná zdejší kraj plně mykologa a jak je vidětí z předloženého příspěvku, mnohé zajímavé nálezy obohacují znamenitě naši mykofloru.

Za svých podzimních pobytů na stanici během několika posledních let, zejména v druhé polovině září 1930, zjistil jsem několik vzácnějších nebo nových druhů v rámci české houbové flory (Basidiomycetů); za umožnění těchto studií děkuji jmenovitě p. univ. prof. dr. *J. VILHELMovi*, řediteli kryptogamologického oddělení botan. ústavu university Karlovy a p. univ. docentu dr. *K. SCHÄFERNovi*, správci hydrobiol. a rybář. stanice na lnářských rybnících.

Z této krajiny jsou velmi skrovné příspěvky houbařské; něco málo najdeme ve *VELENOVSKÉHO* „Českých houbách", více je od *KUČERY* z Bělčic, porůznu roztroušeno v čas. „Mykologia" a v „Čas. čsl. houbařů". Jmenovaný autor však převážně studuje holubinky na základě materiálu z území, které s naším sousedí.

Celkově možno říci o houbové floře okolí lnářských rybníků, že je velmi podobná floře celého lesnatého pásma nedalekých Brd; elementy čistě podhorské (*Tremellodon gelatinosum, Omphalia campanella*) přicházejí zde velmi zřídka, ale nacházíme tu hojně některé druhy, jež obvykle rostou v lesích podhorských a ve vyšších polohách (*Armillaria bulbigera, Polyporus caesius*).

Území, v němž jsem konal mykologické exkurse, zabírá asi plochu kolem dokola stanice v poloměru 4-5 km. Hercynské útvary zastoupeny jsou pastvinami, suchými smrčinami, bory, vřesovinami, travnatými úklony atd. na podkladě žulovém. V době největšího rozvoje hub, jak tomu bylo v druhé polovině letošního září, v některých partiích lesů objevují se mnohé druhy, zejména drobnější, v obrovských spoustách, jakoby nasety v houfech. Ve smrčinách v těchto krajích je to zejména *Mycena rosella, aurantiomarginata, vulgaris* (na jehličí), *epipterygia* (spíše v trávě), na suchých pastvinách různé *Lepioty, Leptonia chalybaea, Camarophyllus pratensis*, a *niveus, Lycoperdon, Bovista*, na travnatých hrázích rybníků a svazích podél cest různé druhy *Hygrophorus*, (*Hygrocybe, Camarophyllus*), *Clavaria*.

V připojeném soupisu uvádím některé vzácnější české druhy Basidiomycetů (Homobasidií) v tomto kraji sbíraných nebo zjištěných jako nové druhy pro českou mykofloru (označeny jsou hvězdičkou). Některé byly podrobeny kritickému rozboru s příslušnou literaturou a poukázáno na četné nesrovnalosti.

HOMOBASIDIAE.

Gasteromycetales.

Rhizopogon rubescens TUL. Na kraji borového lesa u Vrbna, několik exemplářů vyhrabáno zvěří, IX. 1930. Prof. dr. *KAVINA* zjistil rovněž tento druh v okolí stanice (podle záznamů v pres. knize na stanici z května minulého roku.)

Geaster pectinatus PERS. Ve smrčině nedaleko Vel. Pálence, na kraji boru, poblíž silnice do Vrbna.

Geaster coronatus SCHAEFF. Na jehličí v suchém smrkovém lese, v blízkosti stanice při cestě k Hadímu rybníku, velmi hojně.

Cyathus Olla (BATSCH.) PERS. Na setlívajících zbytcích rostlinných na kompostu v poli za Smyslovem.

Astraeus hygrometricus (PERS.) MORGAN. Pod keři na lesní mýtince nedaleko hájovny u Vytanova.

Agaricales.

Lepiota clypeolaria (BULL.) FR. V jehličí ve smrkovém lese u Hadího rybníka.

Lepiota cristata T. & S.) FR. Na pastvině u rybníka Žoldánky a kolem Starého Pálence.

Lepiota cinnabarina (A. & S.) FR. Ve smrčině poblíž stanice.

Lepiota granulosa (BATSH.) FR. Dosti hojný druh v této oblasti, ve smrkových lesích i na pastvinách. Nejvíce sbírán na pastvinách kolem St. Pálence a Žoldánky, řídčeji na travnatých svazích podél polních cest.

Lepiota carcharias (PERS.) FR. Na jehličí ve smrkových lesích mezi rybníky Hadím a Vytanovem, lesy za Vrbnem, v lese u ryb. Smyslova.

Psaliota comtula FR. Ve smrčině nedaleko Vytanova, v trávě, vzácně.

Armillaria bulbigera (A. & S.) FR. Ve smrkových lesích kolem stanice. V Brdech je hojnější, v Čechách vůbec se vyskytuje hojněji v lesích podhorských. Zvláštně utvářenou hlízou na basi třeně a podivnými zbytky vela se může snadno splésti s některým pavučincem. - *VELENOVSKÝ* ji uvádí v rodě Tricholoma.

Pholiota squarrosa FR. Na pařezu topolovém u cesty poblíž Smyslova.

Stropharia albocyanea DESM. (Str. viridula SCHAEFF. var. *albocyanea (DESM.) VEL.).* V trávě u cesty ke Kadovu.

Stropharia coronilla BULL. V trávě na vlhké pastvině u Žoldánky.

Phlegmacium coerulescens FR. Ve smrkovém lese za Vrbnem.

Phlegmacium cumatile FR. V trávě mezi břízami na kraji lesa nedaleko Tchořovic.

Myxacium delibutum FR. Na travnaté světlině ve smrčině u Vrbna.

Inoloma malachium FR. V nánosu jehličí a humusu ve smrčině za Hadím rybníkem, v malých trsech.

Hydrocybe pateriformis FR. Mezi travou ve smrkovém lese nedaleko stanice. Vzácný druh, *VELENOVSKÝm* uváděný pouze od Struhařova. Blatenské exempláře odpovídaly úplné diagnose *REAově* (p. 188).

Astrosporina petiginosa (FR.) REA (*Inocybe petiginosa (FR.) QUÉL.*) Na lesní mýtince, porostlé mladšími, list. stromky a keři, při cestě k Tchořovicům. Tento druh bývá popisován v rodě Inocybe nebo v r. Hebeloma (*FRIES* I. c. t. 114). — Byl již v Čechách několikráte sbírán (*VELENOVSKÝ*, p. 367).

* *Entoloma jubatum FRIES*, Syst. myc. I. (1821), p. 196, Icones I., t. 92, f. 1. Travnatá místa suchá i vlhká v lesích poblíž stanice, 27. XI. 1930. Dosti vzácný druh ve střední Evropě, popisovaný nejvíce ze severských zemí a z Anglie. Poněvadž nebyl dosud z Čech uváděn, připojuji jeho popis podle exemplářů blatenských, které se shodují s popisy anglických sběratelů (*REA*).

Klobouk zvonovitý, později rozložený, uprostřed vyvýšený, poněkud masitý, buď vláknitý nebo jemně šupinkatý, našedivělý („mouse colour"), 3-6 cm v prům. Lupeny lehce připojeny, snadno oddělitelné, břichaté, dosti husté, tmavě rezavé, později červeně rezavé. Třeň stejnoměrný, lámavý, jinak dosti pevný, jemně rezavě vláknitý, 6-10 cm vys., 4-10 mm široký. Dužina bílá, tenká. Výtrusy 6hranné, podlouhlé, narudlé, s mnoha kapkami, 7-8×10-12 *μ*. Nevoní.

FRIES ji udává z míst vlhkých, jmenovitě roste mezi vysokým mechem (Polytrichum), dále mezi travou a ostřicemi. *REA* popisuje tento druh jako hojný v Anglii na pastvinách. *RICKEN* popisuje u tohoto druhu dlouhé, kyjovitě-válcovité konce hyf na ostří lupenů, vyplněné temnou tekutinou. Jest známa jako vzácný druh i z Německa (*RICKEN*), Francie (*QUÉLET, Rhodophyllus jubatus*), Dánska (*LANGE*). Podobá se velmi druhu *Entoloma porphyrophaeum FR.*, od něhož se liší jmenovitě tmavými lupeny, třeněm s rezavými vlákny, dále též menším vzrůstem.

Clitocybe expallens PERS. (non *FRIES*, nec *VEL.*) Travnatá vlhčí místa poblíž Žoldánky. Není totožná s *VELENOVSKÉHO Cl. expallens*, která odpovídá *FRIESově Cl. expallens*, ani s *Cl. vibecina FR.*, jak se domnívá *QUÉLET*.

Clitocybe hirneola FR. Mezi vřesem na kraji lesa u Vrbna. Jednotlivě.

Hygrophorus coccineus SCHAEFF. Travnaté svahy a meze u Kadova, hráz Vel. Pálence.

Hygrophorus miniatus FR. Na travnatých úklonech podél cesty do Pole.

Hygrophorus ceraceus FR. V trávě u Hadího rybníka.

Hygrophorus laetus FR. Na travnatých místech podél cesty ke Kadovu.

* *Hygrophorus turundus FR.* var. *mollis BERK. & BR., COOKE*, Illustr. pl. 921. Na travnaté hrázi Vytanova, IX. 1930. — Tento druh nebyl z Čech vůbec znám. Typické exempláře mají klobouk nejprve vypouklý a slizký, později rozložený, se středem vyniklým nebo vmačklým, barvy žluté nebo tmavohnědé a okrajem pěkně zvlněným. Na povrchu bývá pokryt jemnými šedivými šupinkami. Lupeny jsou bílé, později krémové. Třeň lámavý, dolů ztenčený. Var. *mollis* se vyznačuje veskrze zlatožlutou barvou, jen lupeny jsou bílé; klobouk je pokryt jemnými krátkými žlutými vlákénky. *REA* praví o této varietě, že je v Anglii hojnější než typ. Vedle této odrudy je popsáno ještě několik variet tohoto druhu, které jsou dosti vzácné.

Hygrophorus mucronellus FR. Na travnaté hrázi Vel. Pálence a Hadího rybníka. Velmi malý druh šťavnatek, málo v literatuře uváděný, spíše však přehlížený, neboť se velmi podobá ostatním menším druhům.

* *Collybia cirrhata (SCHUM.) QUÉL.* var. *ocellata (FR.) R. MAIRE* (=*C. ocellata FR.*) V trávě u Hadího rybníka, IX. 1930. - Klobouk slabě masitý, vypouklý, se středem tupě vyniklým, později rozložený, hladký, s okrajem zvlněným, 1-2 cm v prům., bělavý, zahnědlý, kolem středu se světle žlutým kruhem. Lupeny snadno oddělitelné, krátké s delšími střídavé, bílé. Třeň stejnoměrný, nitovitý, tuhý, hladký, 3-4 cm vys., 1-2 mm v prům., bílý, často nažloutlý a ojíněný, dole vláknitý a kořenující. Výtrusy eliptičné, bílé, 3-5 μ.

* *Collybia tesquorum FR.* Monogr. II., p. 290, 1861. Icon. t. 70, f. 3. Na suché výslunné lesní cestě u Vrbna. Byla dosud popsána z Anglie a Švédska. Jistě je více rozšířena, ale je pro drobnost přehlížena.

Klobouk masitě blanitý, nejprve vypouklý, tupý, hladký, později rozložený a vmačklý; 5-10 mm v prům., světle černohnědý, později více zahnědlý. Lupeny volné, břichaté, prořídlé, světle popelavě našedlé. Třeň stejnoměrný, dole nejčastěji ohnutý, skoro nitovitý, hladký, pevný, 2-5 cm vys., 2 mm v prům., nahnědlý, nahoře bíle poprášený. Výtrusy široce eliptičné, bílé, jemně ostnité, 5-6×6·5-7·5 μ. Na rozdíl od podobných drobnýcb Collybií má tato volné a široké lupeny. Patří do příbuzenstva *C. murina (BATSH.) FR.*, jež je mnohem větší.

Leptonia chalybaea PERS. Všude hojná na sušších místech na pastvinách kolem rybníků (St. Pálenec, Žoldánka, Kaprov), IX. 1930.

* *Mycena pelianthina FR.* Mezi dub. listím v lese poblíž Vytanova, IX. 1930. U nás velmi vzácný druh, poprvé z Čech uváděný. Je znám z Anglie (*BOLTON, BERKELEY, COOKE, REA*), Francie (*QUÉLET, GILLET, KÜHNER*), Dánska (*LANGE*), Italie (*SACCARDO*). Voní slabě řetkvičkou jako jí velmi podobná *Mycena pura*, s níž ji také někteří autoři srovnávají a je možné, že proto snadno ušla pozornosti mykologů. *COOKEovo* vyobrazení (Illustr. t. 156, f. l.) není dobré, zato správně je vyobrazena v *KONRAD-MAUBLANC*, Icon. sel. fung., pl. 223. (Popis tohoto druhu a zařazení system. v mé Revisi středoevr. Mycen a Omphalií, II., část 2.)

Mycena elegans (PERS.) FR. var. *aurantiomarginata (FR.) CEJP* Na jehličí ve smrkových lesích, pokrývá velké plochy jako nasetá. Smrčiny mezi rybníky Hadím a Vytanovem, za myslivnou u horažďovické silnice.

Mycena pura (PERS.) FR. Hojně ve smrčinách a mezi spadaným listím v příkopech v různých formách (*M. pseudopura COOKE, discolor VEL.*) mezi suchým listím pod kaštany poblíž Vytanova.

Mycena metata FR. Na jehličí v lese u Kadova, mezi travou a mechem u Hadího rybníka.

Mycena aetites FR. Na suché pastvině u St. Pálence.

Mycena vitrea FR. Mezi jehličím a mechem ve smrčině u Hadího rybníka.

Mycena atrocyanea (BATSCH.) FR. Na jehličí v lesích u Vrbna.

Mycena amicta FR. Ve vysoké trávě a mechu u Hadího rybníka.

Mycena plicatocrenata FR. Mezi mechem na kraji lesa u Hadího rybníka.

Mycena acicula (SCHAEFF.) FR. Mezi zetlelým jehličím v lesích u Vrbna.

Mycena pelliculosa FR. Na holé zemi poblíž vřesoviny u Vrbna.

Mycena dissiliens FR. V trávě na kraji lesa u St. Pálence (u nás velmi vzácný druh).

Mycena lineata (BULL.) FR. Ve smrčině u Vytanova.

Pseudomycena Mucor (BATSCH.) CEJP in litter. Na setlelých odpadcích trav na hrázi Hadího rybníka, na smetí v lese za stanicí.

Omphalia Postii FR. Na spáleništi v lese u Vel. Pálence, VII. 1927.

Omphalia muralis (SOW.) FR. Na suché lesní cestě poblíž Vrbna.

* *Omphalia caespitosa (BOLTON) COOKE.* Na travnat. otevřeném svahu hráze Hadího rybníka, IX. 1930. Ve střed. Evropě vzácný druh, z Čech dosud neuváděný. Přesně odpovídá orig. vyobrazení *BOLTONovu*, Funguses, t. 41.

Omphalia griseopallida (DESM.) FR. Ve vlhké lesní cestě na zemi u Vrbna, hojně v houfech.

Omphalia carbonaria VEL. (České houby, p. 288.) Na lesním spáleništi na pokraji lesa u Vrbna.

Delicatula integrella (PERS.) FAYOD. V trávě na hrázi Hadího rybníka, na setlelých bylinných odpadcích.

Pleurotus viaticus VEL. Na lesní cestě poblíž stanice.

Pleurotus sambucinus VEL. (České houby, p. 348.) Na kmeni Sambucus racemosa na pasece nedaleko Hadího rybníka.

Bolbitius flavidus (BOLT.) MASSEE (= *B. Boltoni COOKE*, Illustr. pl. 689, *VELENOVSKÝ*, České houby, p. 120, non *B. vitellus FR.*). Na zemi proniklé koňským hnojem kolem stohů slámy poblíž Thořovic.

Bolbitius titubans BULL. Na kraji louky u cesty do Vrbna. — Jak svědčí zápis v knize na stanici, sbíral tuto houbu také prof. dr. *KAVINA* v květnu 1929.

Leptoglossum (Dictyolus) spathulatum FR. (*VEL.*, Mykologia, II., 1925, p. 46.). Na suchých místech hráze u Vel. a St. Pálence, dosti hojně, na pastvinách kolem Radova, pořídku, IX. 1930.

Aphyllophorales.

Porohydnineae.

Coriolus hirsutus (WULF.) QUÉL. Na švestce u mlýna v Poli. Nebezpečný parasit stromů; dříve nebyl vůbec znám jako škůdce stromů ovocných (*PILÁT*, 1930). Na švestkách nebyl nikdy zjištěn.

Polyporus caesius (SCHRAD.) FR. Na smrkových pařezích velmi hojný v celé oblasti stejně jako v Brdech. Jinak je tento druh místy velmi vzácný.

Calodon graveolens (DELAST) QUÉL. Suché jehličnaté lesy u Vrbna.

Calodon nigrum (FR.) QUÉL. (forma: *Hydnum melaleucum FR.*). Suchý smrkový les u Vel. Kuše.

Grandinia stimulispora CEJP. Na olšovém dříví v lese poblíž stanice, VIII. 1927 (Monogr. 1928, p. 32).

Odontia incrustacea CEJP. V olšině pod Vytanovem, VI. 1929 (Mykologia, VII, čís. 4/5).

Phylacteria carbonaria (VEL.) CEJP. (*Thelephora carbonaria, VEL.*, Č. houby, p. 773). Na zemi v suché formaci Racomitriové na kraji lesa poblíž St. Pálence, v jediném exempláři. Jistě je tento druh u nás hojnější, ale snadno se může přehlédnouti. Blatenský exemplář se shoduje úplně s orig. doklady autorovými.

Clavariineae.

Clavaria cristata (HOLMSK.) PERS. Suchá smrčina u Vrbna.

Clavaria abietina PERS. (forma *Cl. corrugata KARSTEN.*) Smrkové lesy poblíž myslivny (leg. *B. FOTT.*) - *Cl. corrugata KARST.* patří asi jako forma ke *Cl. abietina* (sensu *COKER*), která roste obyčejně v lesích a nezelená. Odpovídá dobře *VELENOVSKÉHO* popisu *Cl. corrugata* a zdá se býti v Čechách dosti hojná, jmenovitě ve smrčinách. *Cl. abietina* je druh velmi variabilní a ani jinak znamenitá monografie *COKERova* neodstranila všechny nesrovnalosti v tomto druhu.

Clavaria flaccida FR. (*Cl. abietina PERS.* forma *flaccida (FR.) COKER*). V suché smrčině u stanice.

* *Clavaria vermiculata MICHELI* var. *citripes (ATK.) CEJP.* Na vých. travnaté hrázi Hadího rybníka, dosti hojně, IX. 1930, - Plodnice skoro kyjovitá, citronově žlutá, dole bělavá, 2—3 cm vys. *COKER* nespojuje jí s *Cl. vermiculata*, od níž se jen nepatrně liší. Výtrusy má vejčité, hladké, s jednou kapkou olejnou, 3×4—5 μ. Vyobrazení v *BURT*, The North Amer. species of Clavaria (Ann. Mo. Bot. Gard. IX. 1922, p. 10, f. 90) je nedostatečné.

Clavaria pulchra PECK. (*Cl. angustata PERS.* sensu *SCHW.*), *COKER*, 1923, p. 58. V trávě na zemi poblíž vesnice Pole.

Clavaria muscoides L. Na hrázi Vel. Pálence, v nízké trávě u Hadího rybníka.

Résumé.

Il y a une liste des récoltes des Basidiomycètes (Homobasidii) des environs de la station d'Hydrobiologie et de Pisciculture près de Lnáře. C'est une contribution à la connaissance de la mycoflore tchèque de la région au Sud-Ouest de la ville Blatná. Les espèces citées sont parmi celles plus rarement observées en Bohême pendant quelques excursions d'automne, spécialement en septembre 1930. Les espèces nouvelles pour la Bohême et citées pour la première fois de notre pays sont marquées d'un asterique.

Russula livida Pers. var. **lactea** Fries.

Holubinka sivá odr. mléková.

Vytiskl Melantrich a. s., Praha-Smíchov.

Orig. akad. malíře Boh. Dvořáka.

Russula paludosa Britzelmayer.
(= R. Olgae Velenovský.)
Holubinka vláhomilná.

Vytiskl Melantrich a. s., Praha-Smíchov.

Orig. akad. malíře Boh. Dvořáka.

Pholiota spectabilis *FR.* Šupinovka nádherná.
Jablkynická obora. — Im Wildpark von Jablkynice. *Foto dr. K. KAVINA.* 26. IX. 1929.

Poznámky k některým druhům rodu Pleurotus.

(Bemerkungen zu einigen Arten der Gattung Pleurotus.)

DR. ALBERT PILÁT.

(Dokončení.)

5. O malých černošedých přisedlých druzích rodu Pleurotus.) (Ueber die kleinen ansitzenden schwarzgrauen Arten der Gattung Pleurotus.)

Velmi málo známé jsou dosud malé přisedlé druhy rodu Pleurotus, — jednak pro značný počet druhů, jež sem náleží, jednak pro velmi vzácný výskyt a také snad proto, že droboučké tyto houby snadno ujdou pozornosti sběratelů.

V literatuře mykologické většina těchto druhů není dosud náležitě ujasněna. Zprávy, pokud vůbec existují, jsou velmi skrovné a namnoze hodně konfusní, takže diagnosy mnoho nepovídají. Tvarem jsou si navzájem skoro všecky velmi podobné, barva pak je dosti proměnlivá. Zbývají proto jako nejbezpečnější znaky mikroskopické, které bohužel v popisech u mnoha druhů chybí nebo omezují se pouze na tvar a velikost výtrusů. — Avšak i zprávy o výtrusech se u jednotlivých autorů velmi liší. Příčinou toho jsou jednak konfuse druhů, jednak ta okolnost, že většina těchto malých druhů vytvořuje výtrusy pouze ve velmi skrovném počtu, takže snadno ujdou pozornosti, nebo jsou zaměněny s přimísenými výtrusy jiné houby.

Jednu z nejdůležitějších prací o těchto malých druzích rodu Pleurotus uveřejnil v poslední době prof. *VELENOVSKÝ* (O nových pro Čechy druzích rodu Pleurotus, Mykologia IV, pag. 24—34), v níž popsal a dobře vyobrazil celou řadu těchto zajímavých zástupců. Práce tato je i tím cennější, jelikož obsahuje u všech druhů přesné analysy mikroskopické.

Velice dobré znaky, kterých systematika může dobře upotřebiti, vykazuje anatomické složení vlastních plodnic. Jejich histologická stavba je u většiny těchto malých druhů ku podivu dosti komplikovaná a tak význačná, že mnoho druhů již z pouhého preparátu můžeme zcela bezpečně určiti, což makroskopicky namnoze vůbec není možno. Preparáty tyto zhotovuji touže metodou, jaké užíval jsem při výzkumu Stereaceí. Nikdy nepracuji s materiálem čerstvým, nýbrž sušeným. Z materiálu čerstvého zaznamenávám pouze znaky makroskopické, které později možno doplniti těmi, jak houba chová se za sucha. Změny, které sušením nastanou, jsou pro jednotlivé druhy velmi význačné. K mikroskopickému studiu, k zhotovování řezů, jakož i trvalých preparátů hodí se mi mnohem lépe materiál suchý. Holicím nožíkem (Gillettkou) neb břitvou zhotovuji přímo ze suché houby řezy a sice tak, aby byly orientovány kolmo k lamellám. Tím dostanu jak průřez klobouku, tak také lamell. Řezy ze sušené houby lze zalévati na př. do kanadského balsámu nebo do cedrového oleje. Vzduch vypudí se tak, že se hotový preparát již krycím sklíčkem přikrytý opatrně, ale silně, zahřeje nad plamenem. Po vychladnutí je balsám tuhý na okrajích tak dalece, že možno takto zhotovený preparát přiložiti do balíčku k houbě, z níž byl zhotoven. To má tu výhodu, že při eventuelním dalším příležitostném srovná-

vání máme houbu i preparát hned při ruce. Ještě lepším mediem jest však tekutina Forova (Liquide de Fore), která se mísí s vodou, takže preparát nemusí býti odvodněn. Jest mnohem lepší než glycerinová gelatina, také hojně užívaná. Nevysychá tolik jako tato a mimo to dobře prosvětluje, takže se hodí zvláště dobře pro řezy z pletiv hodně tmavě zbarvených. — Tolik jsem chtěl předeslati o metodách, které se mi při studiu těchto drobných Pleurotů velmi dobře osvědčily.

Na trouchnivém pařezu dubovém v dubině nad myslivnou „Na Hrablích" nedaleko Luhu — Velkého Bočkova v pohoří Svidovci na Podkarpatské Rusi nalezl jsem jeden malý šedý druh Pleurotu. Při jeho určování musel jsem se přirozeně zabývati všemi šedými malými druhy, které navzájem jsou si velmi podobny. Odkryl jsem při tom celou řadu nesrovnalostí a snaže se je vysvětliti, byl jsem nucen prostudovati veškeren materiál těchto šedých druhů, který jsem nalezl ve svém herbáři. — Zmíněný malý šedý druh se ukázal býti varietou druhu, který popsal prof. *VELENOVSKÝ* v roce 1927 pode jménem *Pleurotus fagineus VEL.*, který jej také (l. c.) pěkně vyobrazil.

Pleurotus fagineus VEL. se vůbec makroskopicky skoro neliší od příbuzného druhu *Pleurotus applicatus BATSCH.* Jediný rozdíl mezi těmito dvěma druhy, dle zpráv uvedené literatury, je ten, že *Pleurotus fagineus VEL.* má výtrusy kulaté, kdežto *Pleurotus applicatus BATSCH.* má míti výtrusy elliptické. O tvaru a velikosti výtrusů posledního druhu však zprávy v literatuře obsažené se neshodují. *VELENOVSKÝ* udává: krátce elliptické 4—5 μ, *QUÉLET:* podlouhle elliptické, prohnuté, 8—9 μ, *REA:* elliptické, často na jedné straně trochu stlačené 7—9 X 4—5 μ. Údaj *VELENOVSKÉHO* liší se tedy od dvou posledních velmi značně, neboť udává výtrusy stejně veliké jako pro *Pl. fagineus VEL. BRESADOLA* v posledním a největším svém díle Iconographia Mycologica ve svazku VI. na tab. 296, f. l. vyobrazuje *Pleurotus applicatus BATSCH.* a v podrobné diagnose praví: „sporae, hyalinae, globosae, laeves 4—6 μ diam." Údaj tento úplně souhlasí s mírou výtrusů *Pl. fagineus VEL.*, takže jest jisté, že houba *BRESADOLOVA* a *VELENOVSKÉHO* jsou jedním a tímže druhem. Zdá se, že neexistuje jiný černošedý druh s výtrusy elliptickými, takže možno pokládati skoro za jisté, že *Pleurotus applicatus BATSCH.* má výtrusy kulaté, a že údaje ostatních autorů zakládají se na omylu nebo na omylech. V tom případě nutno pak zařaditi *Pleurotus fagineus VEL.* jako synonymum k *Pleurotus applicatus BATSCH.*

Třetím velmi podobným černošedým druhem, který svým zevnějškem se rovněž od dvou předchozích skoro neliší, jest *Pleurotus reniformis FRIES.* Podrobný popis tohoto zajímavého druhu podává *VELENOVSKÝ* ve své práci (l. c.) Výtrusy popisuje jako elliptické, na basi šikmo stažené, 8 - 10 μ, což liší se velice od souhlasných údajů *QUÉLETa* a *REAy (REA:* kulaté, bradavkaté, s jednou kapkou olejnou, 3—4 μ. *QUÉLET:* kulaté, jemně bradavkaté, 4 μ.) I zde je tedy údaj ve velikosti výtrusů tak značný, že v obou případech jedná se jistě o houby zcela rozdílné. Dále *VELENOVSKÝ* popisuje u tohoto druhu nápadné a četné cystidy. Tyto jsou v hymeniu tak hojné, tak veliké a tak nápadné, že jistě, kdyby *QUÉLET* a *REA* měli v rukou tutéž houbu, jistě by se jich museli všimnouti. - Tvar a velikost výtrusů, které udávají *REA* a *QUÉLET* pro tento druh, souhlasí úplně se druhem *Pl. fagineus VEL.* a jsem přesvědčen, že zmíněné houby těmito dvěma autory pod jménem *P. reniformis* popisované, náleží ke druhu *Pleurotus fagineus VEL.* = *Pl. applicatus BATSCH.*

Naproti tomu však houba, kterou popsal *VELENOVSKÝ* pod jménem *Pleurotus reniformis* dobře souhlasí s původní diagnosou, takže lze se domnívati, že skutečně s původním typem *FRIESEovým* je identická.

Mohl jsem prostudovati dva exempláře určené prof. *VELENOVSKÝm* jako *Pleurotus reniformis FR.*, které nalézají se v mém herbáři. Prvou z nich sbíral jsem na suchých větvích *Cornus sanguinea* u Karlštejna. Dle této houby sestavil prof. *VELENOVSKÝ* diagnosu pro *Pl. reniformis FR.* ve své práci v předchozím zmíněné. Další exemplář sbíral jsem ve společnosti

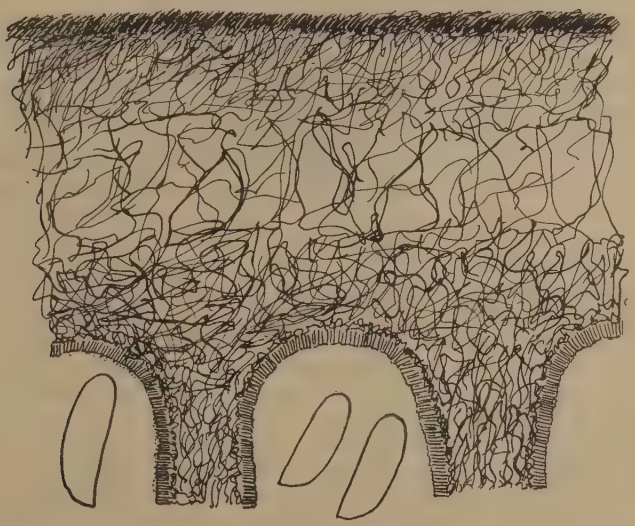

Pleurotus pulmonarius *FRIES.*
Část průřezu kloboukem, 15× zvětšeno. Dole výtrusy 2000× zvětšeny.
Ein Teil eines tangentialen Hutschnittes, 15mal vergr. Unten die Sporen, 2000mal vergr.
Auctor del.

p. prof. *VELENOVSKého* na dřevě trouchnivých starých vrb v údolí Svatoprokopském nedaleko Hlubočep u Prahy. Lokalitu tuto také *VELENOVSKÝ* ve svém popisu cituje. Tato houba není však identickou s houbou karlštejnskou, nýbrž jest to *Pleurotus applicatus BATSCH*, neboli *Pleurotus reniformis* ve smyslu *QUÉLETově* a *REAově*. Z toho je také nejlépe viděti, jak tyto dva druhy makroskopicky jsou si nanejvýš podobné, takže záměna jest snadno možná.

V dalším podávám podrobný popis druhů *Pleurotus applicatus BATSCH.* a *Pleurotus reniformis FRIES.* Jak z uvedeného jest patrno, liší se oba tyto druhy makroskopicky sice zcela nepatrně, mikroskopicky jsou však ohromně rozdílné, takže již při prvém pohledu do mikroskopu nelze je zaměniti. — *BRESADOLovi Pleurotus reniformis FR.* patrně nebyl znám. Alespoň ve své Iconographii tento význačný druh neuvádí.

Pleurotus applicatus *(BATSCH.) FRIES*, Hymen. Europ. pag. 180, *SACCARDA* Syll. v. V, pag. 379. — *SACCARDO*, Fl. It. Crypt., Hym. p. 309. — *KAUFFMAN*, Agar. Mich. p. 674. — *VELENOVSKÝ*, České houby p. 353. — *BRESADOLA*, Iconog. Myc. VI, t. 296, f. I.

Synonymia:

Agaricus applicatus BATSCH., Elench., Cont. I, p. 171, f. 125.
Agaricus epixylon BULL. Champ. t. 581, f. 2.
Pleurotus reniformis QUÉLET, Fl. Myc. de Fr. p. 330. — *BIGEARD* et *GUILLEMIN*, Fl. II, p. 121. — *REA* British Basid. p. 448.
Pleurotus fagineus VELENOVSKÝ, Mykologia, v. IV, pag. 30, 1927.

Plodnice hřbetem přirostlá, úplně bezstopečná, celá temně šedá. Klobouk 6—12 mm v průměru, obráceně škeblovitý, temenem přirostlý, skoro pravidelně okrouhlý, nelaločnatý a nevykrajovaný, temně šedý, skoro gelatinosně vodnatě masitý, lysý, (nebo skoro lysý) za živa skoro hladký, za sucha nepatrně rýhovaný a nepatrně bělavě ojíněný (za sucha). Lupeny v excentrickém bodu blíže obvodu se sbíhající, široké a poměrně tlusté, nestejně dlouhé, smutně tmavošedé až tmavé, na ostří trochu bělavě ojíněné.

Klobouk vykazuje zajímavé složení anatomické (viz obr. na str. 119). Na průřezu jest viděti, že v dospělém stavu skládá se ze tří zřetelných vrstev plektenchymových, tlusté a nápadné tmavé vrstvy korové, vlastní, skoro bezbarvé tramy, a pak mocné, skoro černé, vrstvy subhymenialní, jež u tohoto druhu zvlášť mocně a nápadně jest vyvinuta. Korová vrstva jest 10—40 μ tlustá, složena z hyf tmavohnědých, hustě spletených. Na ohrnuté části plodnice jest na svrchní straně tato vrstva skoro hladká, avšak na části plodnice k substrátu přirostlé, přechází v mocné hnědé vláknivo, jímž klobouk k substrátu je přichycen. — Pod vrstvou korovou nalézá se vlastní trama. Tato jest 60—80 μ mocná, složená z hyf gelatinosních, skoro bezbarvých, více méně paralelně s povrchem klobouku spletených, $1^1/_2$—3 μ tlustých. — Mezi hymeniem a tramou nalézá se třetí nápadná vrstva hyf tmavohnědých, skoro černých, velmi mocná a nápadná. Tvořena je hyfami smutně tmavohnědými, 1—3 μ tlustými, rovněž, jak se zdá, gelatinosními. Tato subhymenialní vrstva zabíhá i do lamell a zužuje se směrem k ostří klínovitě. S tramou spojena jest zvláštní vrstvičkou pletiva světleji hnědě zbarveného, která zabíhá i do samého středu lamell. — Někdy však tato vrstva není příliš nápadná, hlavně na starých plodnicích, kde tmavá vrstva korová a tmavá vrstva subhymenialní převládají. Trama lamell jest budována asi z těchže hyf, jako trama klobouku. Hyfy všech pletiv jsou poměrně tenké a gelatinosní, takže jsou slepené a málo zřetelné. Hymenium tvořeno jest pouze basidiemi skoro bezbarvými. Tyto jsou kyjovité, 10—15×3·5—4 μ veliké, tenkostěnné se dvěma nebo čtyřmi ca 3—5 μ dlouhými sterigmaty.

Výtrusy bezbarvé, skoro pravidelně kulaté, toliko na basi nepatrně přišpičatělé, 3·8-4·3 μ v průměru, s membranou tenkou, bezbarvou, hladkou nebo velice jemně bradavkatou, takže při zběž. pozorování možno považovati výtrusy lehce za zcela hladké. Obsah jejich je homogení, málo světlolomný, zcela bezbarvý. Na ostří lamell jsou velké krystaly a krystalové shluky, rovněž na povrchu klobouku, jež jsou také příčinou bělavého ojínění míst, kde se nalézají.

Na dřevě listnatých stromů, hlavně dubů, jak se zdá druh značně roz-

šířený, který pouze pro své nepatrné rozměry a nenápadné zbarvení bývá přehlížen.

VELENOVSKÝ sbíral tento druh na dubových větvích u Střemblat, nedaleko Mnichovic u Prahy v červnu 1924 a rovněž na bukových pařezech u Jevan v srpnu 1925. Sám jsem sbíral jej na dubových větvích v oboře Konopištské u Benešova 1929, VII. Dále náleží sem nález prof. *VELENOVSKého* ze starých vrb v údolí Prokopském nedaleko Prahy. XI. 1923 (určený jako *Pl. reniformis FR.)* — Druh rozšířený na dřevech listnatých stromů patrně

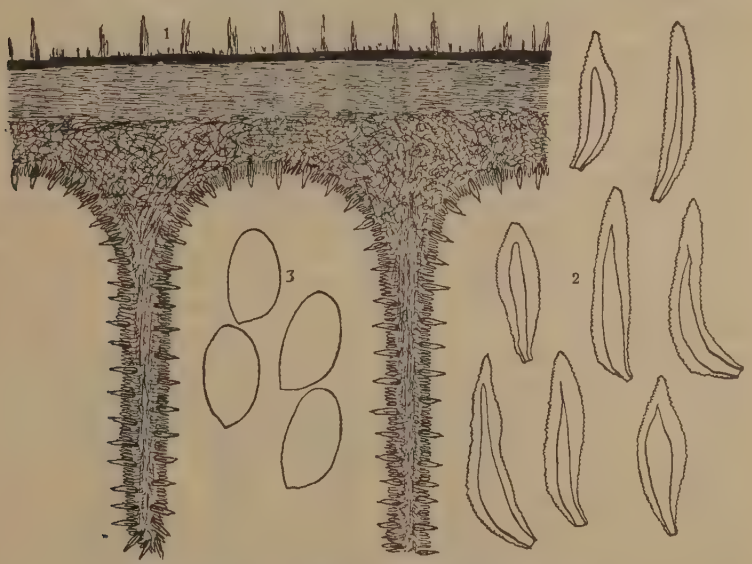

Pleurotus reniformis (nec *REA* nec *QUÉLET*!)

1. Tangentialní řez plodnicí, ca 180× zvětšeno. — 2. Peniophoracystidy, 600× zvětšeny. — 3. Výtrusy, 2000× zvětšeny.

1. Tangentialer Schnitt durch den Fruchtkörper, ca 180mal vergr. — 2. Peniophoracystiden, 600mal vergr. - 3. Sporen, 2000mal vergr. *Auctor del.*

v celém mírném pásmu severní i jižní polokoule. Dosud znám jest z Evropy, Severní Ameriky a Australie.

Var. *laevis m.* liší se od typu tím, že vrstva korová z temně hnědých hyf není na odstálé části klobouku vyvinuta vůbec, nebo jen nepatrně naznačena, na přisedlé části plodnice je velmi slabě naznačena. Jinak se od typu neliší. Barva živých plodnic je trochu světlejší, na sušených rozdíl jest zcela nepatrný.

Na dubovém pařezu v dubině nad Velikým Bočkovem směrem k údolí Kosovské Rjeky v pohoří Svidovci na Podkarpatské Rusi sbíral jsem jej v červenci 1930.

Pleurotus reniformis FRIES. Hymen. Europ., pag. 177. *VELENOVSKÝ*, Mykologia, v. IV, pag. 31, 1927, (non. *P. reniformis REA* et *QUÉLET).* Klobouk 8—11 mm v průměru, tence gellatinosně a ellasticky masitý, celo-

krajný, odstávající, sklenutý, až ploše sklenutý, ledvinitě okrouhlý, s velmi kratičkou rudimentární pýřitou stopečkou. Stopečka je někdy sotva patrná, takže plodnice vypadá jako by byla hřbetem přirostlá. Od plodnic tohoto typu se liší vlastně pouze tím, že je více odstálá. Jinak je klobouk černošedý, jemně hustě odstálé, ale velice krátce pýřitě sametový, nekruhatý a nerýhovaný, i za sucha zcela hladký, s ostrým okrajem.

Lamelly husté, nestejně dlouhé, poměrně tenké (mnohem tenčí nežli u druhu předchozího), temně mourové, na ostří bělavě ojíněné, dosti široce břichaté, ke stopce sbíhavé.

Klobouk složen je ze tří vrstev plektenchymových, jež jsou zcela zřetelné. Nejhořejší vrstva korová, složená z hustě spletených tmavohnědých hyf je poměrně tenká, pouze 10—30 μ tlustá, na svrchní straně vybíhají z ní kuželovité svazečky slepených skoro bezbarvých hyf 40—60 μ dlouhé, které tvoří chloupkatě sametové odění na povrchu klobouku. Pod ní jest vlastní trama, složená ze dvou vrstev, — hořejší, jež je 40—60 μ tlustá, tvořená hyfami bezbarvými, gelatinosními, velice hustě paralelně s povrchem klobouku spletenými, takže nejsou v ní žádné „mezibunečné" prostory. Pod ní leží 80—120 μ tlustá vrstva složená z hyf bezbarvých, skoro všemi směry a mnohem volněji spletených, takže vzduch je v ní obsažen. Tato vrstva přechází i ve tramu lamell. Subhymenialní pletivo není ve větší míře a nijak nápadně vyvinuto. Hymenium tvořeno jest jednak basidiemi, jednak význačnými cystidami. Cystidy tyto, jež jsou pravými peniophoracystidami, jsou velice četné a stejnoměrně rozložené jak na ploše, tak i na ostří lamell. Jsou kuželovitě vřetenité, v hořejší části více méně přišpičatělé a směrem k basi zúžené, velice tlustostěnné, na povrchu drsné, skoro bezbarvé, 30—65×9—14 μ veliké. Basidie bezbarvé, kyjovité, 15—20×4½—6 μ. Výtrusy velmi sporé, na mých exemplářích jsou vejčito-elliptické, 7—8×4—4·3 μ s membranou bezbarvou, tenkou a hladkou s plastickým obsahem homogením, bezbarvým.

Na suchých větvích *Cornus sanguinea* nedaleko Karlštejna (nad vodopády) III. 1923 (ipse legi). Houba ze druhé lokality, kterou uvádí pro tento druh *VELENOVSKÝ*, kterou jsem v jeho společnosti sbíral na starých, vyhnilých vrbách v Prokopském údolí u Prahy, nenáleží sem, nýbrž ke druhu *Pleurotus applicatus BATSCH.*

Svou velice zajímavou strukturou náleží tento druh k nejtypičtějším zástupcům tohoto rodu. Musí býti jistě velmi vzácný. Od dob *FRIESových* asi nebyl vůbec pozorován, protože všecky houby uváděné pod tímto jménem náleží asi ke druhu *Pleurotus applicatus BATSCH.* od něhož makroskopicky liší se velmi málo. Pokud biologické stránky se týče, jest zajímavý tím, že roste na suchém dřevě, na větvích, ještě na stromech tkvících, kdežto *Pleurotus applicatus BATSCH.* roste na vlhčích pařezech nebo na větvích na zemi ležících.

6. **Pleurotus corticatus** *FR.* ve vnitřní Praze. (Pleurotus corticatus in Inner-Prag.)

Počátkem října 1930 obdržel jsem od p. odb. uč. *ROHLENY* k určení ohromný Pleurotus, který nalezl na starém koňském kaštanu v Praze na Kampě. Byl to *Pleurotus corticatus*, řídčí druh sice, který u nás byl však již několikráte pozorován a i v časopise Mykologia vyobrazen (viz *BENEŠ*, Mykologia, roč. V., pag. 98—99). Pražský exemplář zasluhuje však zmínky

pro své ohromné rozměry, které v literatuře nebyly dosud zaznamenány. Exemplář pana odb. uč. *ROHLENY* měřil totiž téměř 30 cm v průměru.

Pleurotus corticatus FR. REA, Brit. Basid. pag. 441. — *VELENOVSKÝ*, „České houby" p. 247 etc. celkem hojně v literatuře zaznamenaný. Syn.

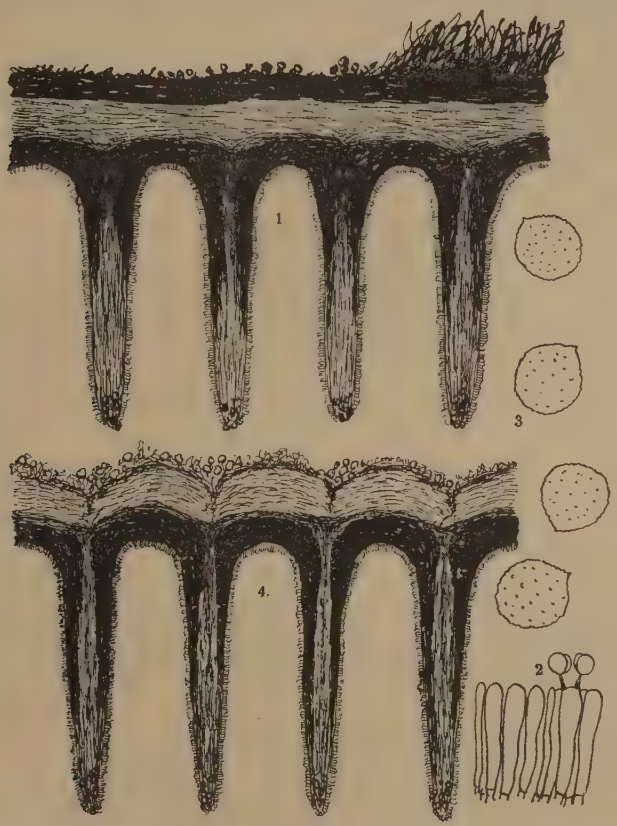

Pleurotus applicatus *BATSCH.*

1. Tangentialní řez plodnicí, 80× zvětšeno. - 2. Průřez hymeniem, 1000× zvětš. 3. Výtrusy, 2500× zvětšeny. 4. var. *laevis PILÁT*, tangentialní řez plodnicí, 80× zvětš.

1. Tangentialer Schnitt durch den Fruchtkörper, 80mal vergr. - 2. Durchschnitt durch das Hymenium, 1000mal vergr. - 3. Die Sporen, 2500mal vergr. - 4. var. *laevis PILÁT*, tangentialer Schnitt durch den Fruchtkörper, 80mal vergr.

Auctor del.

Agaricus candidus SCHAEFFER t. 225. Klobouk 5—30 cm (obyčejně však 10—15 cm) v průměru, bělavě šedavý, naokrovělý, pak místy s nádechem sírožlutým, (hlavně na okraji) na povrchu nejprv pokrytý dosti hrubou plstí, jež se pak roztrhává v přitisklé až vlnkaté šupinky, na kraji jemně přitiskle sčesané, v dospělosti skoro úplně lysý, nejprv kulovitý, pak sklenutě

rozložený, ve stáří často trochu prohloubený, zřídka až nálevkovitý, vždy celý, ač často hodně excentrický, měkce, tlustě a šťavnatě masitý, až i 4 cm tlustý, s okrajem vždy podvinutým, často zoubkatým (od zbytků bílého závoje, jímž v mládí spojen je třeň s kloboukem). Zbytky vela ve stáří mizí skoro úplně. Klobouk velikých plodnic je v dospělosti elegantně vlnitě zprohýbán, menší plodnice jsou obyčejně na okraji rovné.

Třeň krátký a tlustý, mohutný, $2^1/_2$—9 cm dlouhý, $2^1/_2$—$3^1/_2$ cm tlustý, válcovitý, tvrdomasý, bělavý, více méně excentrický, šikmo, někdy až vodorovně ze substrátu vyrůstající, šupinkatě vláknitý, kořenující, pod prsténcem zažloutlý a útle sametový. Prsténec bílý, hedvábitě-vločkovitý, dosti mohutný, částečně zůstávající na třeni, částečně po roztrhání na okraji klobouku v podobě oněch bílých třásní, v předchozím zmíněných, konečně skoro beze stopy zmizí,

Lamelly bílé, ve stáří nažloutlé, někdy až sírožlutě naběhlé (sírožlutý nádech je pro tento druh význačný), na třeni dlouze sbíhající a anastomosující, prostředně husté, spíše řidší, na největších plodnicích až 12 mm široké.

Dužnina čistě bílá, v dolejší části třeně někdy trochu špinavě zahnědlá, tvrdě masitá, skoro bez zápachu nebo slabě příjemně vonná, chuti mírné, Basidie dlouze válcovitě-kyjovité, 30—50×6—8 μ veliké, bezbarvé, plodné, trochu nad neplodné vyčnívající, se 4 sterigmaty 5—7 μ dlouhými. Centrální pletivo (trama) lamell z hyf bezbarvých, tenkostěnných dosti pokřivených, 4—7 μ tlustých.

Výtrusy podlouhle válcovité, často nepatrně prohnuté, na basi šikmo stažené a přišpičatělé, 12—16×4—5 μ (někdy 9—11×$3^1/_2$—4 μ) homogenní nebo jemně zrnitou olejovitou plasmou naplněné, někdy s kapkou olejnou. Membrána jejich tenká a hladká. Cystidy na ostří i ploše lamel chybí.

Na kmenech listnatých stromů roztroušeně (na topolech, vrbách, jabloních, habrech a vlašských ořeších etc.) na podzim. *VELENOVSKÝ* udává následující lokality: Radotín, Mnichovice, Praha (Císařský ostrov), Libochovičky, Třeboň. *BENEŠ* sbíral tento druh na jabloni v Jizbici u Nymburka. K těmto lokalitám přistupuje ještě další: Praha (Kampa, leg. *ROHLENA*). V celku je to druh dosti řídký.

7. K synonymice Pleurotus unguicularis *BATSCH.* (Zur Synonymik des Pleurotus unguicularis *BATSCH.*)

Nápadný tento druh byl zjištěn v Čechách profesorem *VELENOVSKÝm* a popsán v práci „O nových pro Čechy druzích rodu Pleurotus", Mykologia, IV, pag. 27—34, 1927. České exempláře tohoto druhu sbíral Dr. *CEJP* v roce 1926 u Slivence nedaleko Prahy. Sám jsem tento druh sice nikdy neviděl, čta však diagnosy v *REAově* díle British Basidiomyceae, vidím, že anglické druhy *Pleurotus Leightonii BERK* a *Pleurotus cyphelliformis BERK* sotva od starého druhu *BATSCHova Pleurotus unguicularis BATSCH* jsou rozdílné.

8. Pleurotus pulmonarius *FRIES* v Československu. (Pleurotus pulmonarius *FRIES* in der Tschechoslowakei.)

V červenci roku 1929 sbíral jsem na živém kmeni bukovém nedaleko myslivny Žamer nad Kobyleckou Polanou na Podkarpatské Rusi krásný a veliký druh *Pleurotus*, se kterým v první chvíli nevěděl jsem si rady. Měl jsem totiž z literatury sem spadající tehdy s sebou pouze *RICKENovy* „Blät-

terpilze" a z této knihy žádná diagnosa nehodila se úplně na moje houby. Teprve po návratu do Prahy srovnávaje fotografický materiál i konservované plodnice této podkarpatoruské houby s další literaturou podařilo se mi tento identifikovati a určiti jako *Polyporus pulmonarius FRIES.* Dobře popisuje a vyobrazuje tento druh *BRESADOLA* ve své Iconographii na tabulce 293.

Pleurotus pulmonarius FRIES, Syst. Myc. I, pag. 187. — Hymen. Europ. pag. 176. — *SACCARDO,* Sylloge V, pag. 362. — Fl. Crypt. It. Hym. pag. 317. — *BRES.* Icon. Myc. Fasc. VI, tab. CCXCIII.

Druh trsnatý, vyrůstající obyčejně na kmenech, někdy dosti vysoko nad zemí. Klobouk měkce a ohebně masitý, postraní, okrouhle vejčitý, někdy dopředu trochu protažený, takže pak jest skoro elliptičný, zcela postraní, nebo skoro postraní, sk enutý, nápadně světle zbarvený, světle šedo-žlutavý, lysý, hladký, 3—5 cm v průměru. — Lamelly dosti husté, tenké, čistě bílé, teprve ve stáří trochu šedožlutavé, sbíhavé. Třeň velmi krátký, okrouhlý, někdy sotva vyvinutý, bíle štětinatě plstnatý, as 1 cm dlouhý a stejně tlustý. Štětinatá plsť někdy tuhá na spodu klobouku u base. Dužnina čistě bílá, dosti měkce masitá, slabě, avšak dosti význačně vonná, chutí trochu nakyslé.

Epicutis 25—40 μ tlustá, z hyf slabě žlutohnědých, dosti hustě spletených až slepených, 6—7 μ tlustých. Trama z hyf bezbarvých, skoro všemi směry a velmi volně spletených, hojně větvených a pokřivených. Prostřední část tramy klobouku velmi volně spletená, takže jsou v ní dosti veliké dutiny. — Basidie velice hustě palisádovitě spořádané, dosti úzce kyjovité, 25—45×4—6 μ, bezbarvé, tenkostěnné, se 4 sterigmaty 3—3$^1/_2$ μ dlouhými. Subhymenialní hyfy jemné, 2—4 μ dosti nezřetelné, slepené. Výtrusy válcovité, na basi šikmo stažené, bezbarvé, tenkostěnné, s obsahem zrnitým, 8—11×3—4 μ.

Na kmeni živého buku při ústí potoka Gani do Krajné Rjeky nad Kobyleckou Polanou asi 1 m nad zemí a v roce 1930 několikráte v údolí Kisvy kol myslivny Jalinky nad Kosovkou Polanou na odumřelých kmenech bukových. Jest to význačný druh, který se tvarem a velikostí plodnic velice podobá druhu *Pleurotus ostreatus JACQU,* liší se však na první pohled nápadně světlou barvou klobouku a vláčnou dužninou. — Jako synonyma nutno asi k tomuto druhu dle *BRESADOLY* zařaditi *Pleurotus salignus* var. *ochracea* a var. *avellanea.*

Velmi pěknými a trsnatými plodnicemi jest tento druh ihned nápadný. Že dosud v Československu nebyl pozorován, toho příčinou jest asi jeho řídký výskyt.

RICKEN popisuje tento druh dosti kuse a i chybně, takže není jisto vztahuje-li se skutečně jeho diagnosa na tento druh. Nejvíce zaráží jeho údaj, že prý plodnice vyrůstají jednotlivě. Zdá se, že popisuje spíše nějakou odchylnou formu, která však asi k tomuto druhu také náleží.

Pleurotus pulmonarius FRIES je velmi blízký rozšířenému *Pleurotus ostreatus.* Zdá se mi, že od tohoto není ani specificky rozdílný. Spíše je to jen bledší forma tohoto druhu, od něhož se liší vlastně jen mnohem bledší barvou klobouku a dužninou trochu tužší. Jest značně rozšířen na povrchu zemském. Dosud byl zjištěn v Evropě, v Africe (Tunis) a v Austrálii.

O ceně mikroskopických a makroskopických znaků v mykologii.

(La valeur des signes microscopiques et macroscopiques dans la mycologie.)

Dr. JAN PODZIMEK.

(Dokončení.)

Proto na př. poloha a počet bradavek obyčejně nemívá a nehraje na klobouku muchomůrek žádnou úlohu a také nenaleznete v četných popisech podobné znaky vytčeny. Není zde stálosti a zjev ten je u každého kusu, abych tak řekl „ad libitum". Pro určování ceny nemá. K popisu by však (byť hnidopišskému popisu) nutně náležel, třebaže v pojetí diferenčního popisu místa nemá.

Ač nepodceňuji popisu pro popis — má přece své oprávnění — popis diferenční má pro nás jedině praktický význam. A zde arciť by mohl začíti spor o tom, co je ještě diferenčním znakem a co jím už není. Přirozeně, že tato otázka a toto hodnocení se vztahuje na všechny tři již uvedené methody.

Všimněme si teď mikroanalysy. Vezměme si za příklad třebas rod Inocybe. Hymeniální elementy - spory, cystidy (jsou-li přítomny), basidie - mají nesporný diagnostický význam a údaje, týkající se jejich rozměrů a tvaru (byť šlo o mechan. artefakt), příp. umístění, jsou vesměs (byť v různé míře!) a oprávněně uznávány.

A přece tyto znaky v mnoha případech vyloženě diferenční, relativně jimi přestanou býti, sestoupí-li v souhrnu k mezi, kde již diferencí mezi nimi skoro, nebo vůbec neznamenáme. Tato okolnost je podmíněna přirozenou podobností těchto elementů u celkem blízkých druhů a potom jejich stupněm variability, nehledě k relativní hodnotě našich odhadů.

Tak na př. mezi sporami a cystidami dvou vzácných vláknic *Inocybe deglubens FR.* a *Inocybe sindonia FR.* jsou tak nepatrné a prakticky vlastně žádné rozdíly ve tvaru i výměře, že jich na základě těchto znaků nerozlišíte a ještě rádi sáhnete k makroskopickým znakům. Vedle respektování těchto znaků rozlézá se dnes mikroanalysa dále a uvádí se celá histologie; měří se hyfy tramy, subhymenia atd. pro účely systematické!

Provede-li se takovýto nákres a měření (někdy technicky až nemožné a tedy i problematické) u jednoho kusu jedné specie, hezky to vypadá, ač již tady by měl míti mykolog patřičnou skepsi ke svým jednotně a absolutně vyhlížejícím číselným měřením s ohledem na tu spoustu individuí, zahrnovaných do pojmu svého druhu. Jak to teprve vypadá při určování, za potřeby výrazně diferenčních znaků, víme každý sám. Po této stránce zalézá dnešní popis do vyloženého a až nepotřebného hnidopišství. Trochu kritičnosti by tu neškodilo.

*

Jako příkladu pro posouzení některých mikroskopických znaků použiji údajů ze spisu *MELZER-ZVÁRA*: „České holubinky". Předem se však autorům, jejichž práce si vážím — bez kritiky, nejsem holubinkářem — omlouvám; vzal jsem, co jsem měl zrovna po ruce.

Jde o tvar a rozměry basidií:

R. delica: basidie mohutné, kyjovité, 50-60/10-14 μ. — *R. nigricans*: táhle kyjovité, 50-90/8-10 μ. — *R. adusta*: táhle kyjovité, 40-60/8-10 μ. — *R. cyanoxantha*: táhle kyjovité, 40-50/8-10 μ. — *R. xerampelina*: mohutné, kyjovité, 40-60/8-10-12 μ. — *R. punctata*: štíhlé, kyjovité, 50-60/10-12 μ. — *R. punctata*: štíhlé, kyjovité, 50-60/10-12 μ. — *R. claroflava*: kyjovité, 40-50/10-12 μ. — *R. lepida*: mohutné, široce kyjovité s dlouhými sterigmaty, 40-50/10-14-16 μ. — *R. azurea*: široce kyj., 30-40/10-12 μ. — *R. Zvarae*: kyjovité, 30-40/8-10 μ. — *R. aurora*: široce kyjovité až hlavaté, 35-50/8-11 μ. *R. lilacea*: kyjovité, 35-45/8-10 μ. — *R. amoena*: táhle kyjovité, 35-50/10-12 μ.

Z tohoto, nijak úmyslně vybraného přehledu, zřejmě můžeme souditi o ceně těchto mikroskopických znaků pro systematiku a určování Russul. Jasně vidíme, jak takové znaky mohou býti často málo diferenčními, jak vysoce jsou poměrné v mezích tvořivosti přírody a tedy jak do značné míry jsou pouze komplementárními k znakům ostatním a hlavně k makroskopickým a jak hodně jsou popisné jen pro popis.

S cystidami a výtrusy by to dopadlo o něco lépe, ale i zde náš názor zdravě může regulovati, co už *PATOUILLARD* a *MAIRE* začali přemršťovati. Cystidy bývají výraznými elementy v hymeniu plodnic a přece i o nich platí svrchu uvedené. Studoval jsem poslední dobou vláknice (Inocybe) a přesvědčoval se znovu o značném stupni variability u těchto elementů tak rozšířených v tomto rodě. Bylo by zapotřebí zvláštní studie o tomto thematu, aby se poměry zevrubnější osvětlily, neboť cena těchto znaků pozná se nejlépe a jedině postavíme-li řadu druhů téhož rodu vedle sebe a vyšetřujeme, možno-li, více individuí.

O sporách platí totéž. Dnes už je dosti námitek i proti vyjadřování délky a šířky výtrusů krajními rozměry (na př. 14-17 μ); viz čl. dr. *SERVÍTa* ve „Vědě Přírodní", roč. X. („Biometrické vyjadřování rozměrů spor", str. 228-32), v němž navrhuje, aby místo krajních rozměrů se zjišťovaly a udávaly průměry rozměrové. — Jistě pozoruhodný návrh, o němž nelze ještě pronášeti definitivního úsudku, neboť autor sám dále na věci pracuje. Proto se mi na příklad nelíbí, když *LANGE* na tabulkách (viz rod Inocybe) zakresluje jen po jednom výtrusu pro druh! Vyhlíží to příliš kategoricky a ve skutečnosti tomu tak není.

A tak jako všecko na světě, i popis se může přehnat! Podobným příkladem je dnes také obliba v hotové citatomanii autorů na místě střízlivého uvádění nejnutnějších poznámek a názorů cizích. Ostatně, že ani dnes, v době úsilného i násilného rozpínání popisů, stručné popisy starých (ač zhusta nedostatečné), nepozbyly na významu, ukazují různé ty druhy *FRIESovy*, dnes jako takové znovu poznávané a širšími diagnosami opatřované.

Příkladem buď z posledního čísla min. ročníku kol. dr. *PILÁTem* popisovaný *Lentinus jugis FRIES*. Praví doslova: „*FRIES* popisuje svůj druh nadmíru stručně. Některé znaky jsou však tak význačné, že karpatskou houbu možno skoro s určitostí s *FRIESovým* druhem stotožniti. Dle *FRIESe* je *Lentinus jugis* houba zcela bílá, s kloboukem bílým, lysým, skoro slizkým, nepravidelným, slabě zkadeřeným a laločnatým, tence masitým, tuhým. Třeň bílý, šupinkatě plstnatý, krátký a nepravidelný. Lupeny bílé, zoubkaté, dosti oddálené. Dužnina vonná". — A stačil najednou tento popis k zjištění druhu!

Tím se nechci přimlouvati za nějaké friesovské popisy, s nimiž bývá obyčejně svízel nemalá, ale buďme důslední! *FRIES* popisoval příliš stručně, leckterý popis dnešní by mohl zase sloužiti za příklad nehoráznosti opačného druhu.

Posléze ještě slovo k chem. reakcím! Mají-li býti používatelné, tedy jako v lichenologii, musí býti zjevné, prosté, nikoliv barevně problematické, t. j. s tolika odstíny barevnými, těžko slovem tlumočitelnými, že se v tom určující nakonec nevyzná. K popisu přímo, jak jsem už řekl, nepatří; jsou jenom pomocnou methodou. Mají asi tentýž význam jako v mineralogii t. zv. methoda mikrochemických reakcí, zavedená † prof. *BOŘICKÝm.*

*

V souhrnu myšlenek, užitých v tomto článku, chtěl jsem hlavně zdůrazniti dvojí. Především, že u vyšších hub, objektů makroskopicky většinou tak význačných, má býti při popisech této vlastnosti dostatečně dbáno a znaků makroskopických „po zásluze" využito.

Za druhé, že při mikroanalyse nemá býti do popisu zbytečně nahromaďováno takových znaků a výměr, které pro nedostatek diferenčních vlastností a nezřídka i velkou poměrnost (relativní cena takových znaků!) mohou znamenati jenom diagnostický balast, který, nota bene, stírá ještě přívlastek specifické v ý z n a č n o s t i popisů.

V praktickém ohledu, nejen průměrný interesent, jemuž se někdy i ryze vědecká monografie dostane do ruky, ale i vědecky pracující mykolog musí vedle solidnosti vyžadovati od diagnos i příslušnou s t r u č n o s t. Vždyť mu jde jen o znaky systematicky důležité a úmyslem jeho je určiti něco. Je-li již houba s dostatek charakterisována nějak makroskopicky (tvar, barva, ronění a zbarvení mléka, význačné zbarvení dužiny na řezu omačkáním a p.), nebude nikdo studovati histologické řezy. Podívá se asi ještě na spory a jsou-li, i na jiné význačné hymeniální elementy, případně má-li houba odění prohlédne pod mikroskopem chlup či šupinu, ale to už jen k vůli úplnosti, neboť svrchu uvedené znaky makroskopické jsou třeba pronikavější a tedy diagnosticky cennější a k určení postačitelné.

Pro histologii etc. (vše co se dotyká anatomie, morfologie a biologie rodu či širší skupiny), máme přece „všeobecnou část" spisu a jen co je m i m o ř á d n ě c h a r a k t e r i s t i c k é také systematicky, druhově (na př. cystidy u *Marasmius cohaerens*, tvar spor, ač tu již někde v rodech jsou rozdíly slabé), nutno zdůrazniti i v p o p i s e c h druhů a forem.

Jsou potom zcela na rovni tyto znaky: význačné barvení dužiny a rourek u *Boletus cyanescens*, velké a ostnité výtrusy u *Russuliopsis laccata*, fialovění bílého mléka na vzduchu u *Lactarius uvidus*, barva výtrus. prachu a spor u *Bol. cyanescens*. Naproti tomu tvar a velikost spor u *L. uvidus* nebo u *Bol. cyanescens* je oproti oněm makroskopicky zjistitelným znakům znak slabší, neboť jiné druhy ryzců a hřibů mají spory tvarem, u ryzců ovšem i barvou velmi těmto podobné, a je tedy tento znak v určitých případech málo diferenční a někdy až nedostatečný.*) Toť jeden případ za mnohé.

Přirozeně, že úlohou pracujícího mykologa jest využíti všech znaků, pokud poslouží k určení objektu a to jak velmi charakterisujících, tak kom-

*) Mléko na vzduchu zvolna fialoví mimo *Lactarius uvidus* ještě asi u 2 druhů ryzců v podobném tónu. Zde musí posloužiti k bezpečnému rozlišení ještě jiné znaky.

plementárních, avšak ve střízlivé a důvodně podložené míře, jak shora bylo naznačeno. Málokterý znak je tak silný, aby jenom sám stačil k určení druhu. Jsem si ostatně dobře vědom okolnosti, že makroskopické znaky lze noeticky kritisovati zrovna tak jako ostatní.

Proto je dobře, když přírodopisec je také trochu filosofem. Uvědomuje si totiž mnohem lépe dosah i hodnotu své práce a nechybuje tím, že by určitý znak přeceňoval, nebo zase nedocenil.

Tricholoma panaeolum *FR.* - (Čirůvka zkreslená.)

Prof. J. VELENOVSKÝ.

V říjnu a listopadu objevuje se na suchých, výslunných pahorcích, oděných stepní vegetací (Thymus, Helianthemum, Koeleria, Festuca) čirůvka, jež tvoří mohutné trsy po 5—20 plodnicích a tvoří celé skupiny a kolonie v trávě. Za sucha odporně páchne ztuchlou moukou. Klobouk jest 5-12 cm v prům., nízce sklenutý, nehrbolatý, často zprohýbaný, dosti tlustě masitý, na okraji v mládí podvinutý a bělavý, úplně lysý, velmi hygrofanní, za vlhka špinavě okrový, skoro lesklý, za sucha bledě špinavý a obyčejně vodnatými, v kruhu sestavenými tmavšími skvrnami značený. Třeň asi 1-1^1 $_2$ cm v pr., k dolejšku často ztenčený, hrubě vláknitý, elastičně pevný, stejně jako klobouk zbarvený, pak dutý, krátký. Lupeny husté, tenké, dosti úzké, u třeně mírně vykrojené, nesbíhavé, špinavě hlínové, v mládí bělavé, zraněním neměnlivé. Výtrusy krátce, skoro kulovitě elliptičné, hladké, 3-5 μ.

Tato houba jest jistě pravá *FRIESova Tricholoma panaeolum* (*Agar. pan.*, Hym. eur. p. 73), i když popis *FRIESův* je dosti neúplný, bez analysy mikroskopické. Je to houba všude v rovinách až do předhoří rozšířená a každému houbaři jistě známá. Vždy se vyskytuje mimo les, což je jejím dobrým znakem. Tuto čirůvku správně také popisuje *RICKEN* na str. 350 a praví, že je jedlá. Prohlédneme-li však *BRESADOLU* str. 117, musíme míti dojem, že autor tento měl asi jinou houbu, neboť kreslí a popisuje výtrusy podlouhle elliptičné, drsně zrnečkaté; o klobouku praví „griseo-alutaceus, tinctura carneola suffusus" — „ad margines silvarum" — „lamellae etiam decurrentes" — „species valde variabilis" — „aestate" — což všechno nikdy se u *Trichol. panaeolum* nevyskytá. Zato *BARLA* na tab. 45. správně druh tento vyobrazuje i popisuje.

Nemilým osudem uvedl jsem ve svém díle „České houby" na str. 232 tuto čirůvku nesprávně pod jménem *Tr. lascivum*, veden jsa jejím odporným zápachem, ale již tehdy v poznámce jsem uvedl pochybnost o její totožnosti. To stalo se ale z té příčiny, že na str. 235. popsaná *Tr. panaeolum* je jiný druh, ačkoliv také mimo les na suchých, stepních pahorcích se objevující na podzim, také v trsech a ve velkých houfech se vyskytuje a podobně odporně páchne a rovněž do příbuzenstva *Tr. nudum* náleží. Ale dle všeho jest to nový, dosud nikde nepopsaný druh, bezpochyby vzácný, v Čechách toliko v teplém okolí Prahy a u Slaného na podzim rostoucí.

Tato čirůvka má klobouk 8—15 cm v prům., nízce rozložený, vyhlubený, různě zprohýbaný, na jemně plstnatém okraji dlouho podvinutý, tlustě masitý, slabě hygrofanní, šedohnědý, tmavě mramorovaný, ano i tmavou kli-

katou zonou značený. Třeň poměrně krátký, 1-2 cm tl., šedohnědý, hladký, elastičný, posléz vycpaný. Lupeny husté, tenké, neširoké, u třeně vykrojené a slabě sbíhavé, šedavé. Dužnina bělavá, neměnlivá. Výtrusy krátce elliptičné, 4-5 μ. — Nechť sluje zatím *Tricholoma collivagum* m., dokud se nezjistí, že již jiným autorem byl popsán. Já aspoň nikde jej v literatuře nenalézám, ač oněmi zonami na klobouku jest tak nápadný.

* * *

Tricholoma lascivum, quod *VELENOVSKÝ* in suo libro (p. 232) sub hoc nomine describit, est *Tr. panaeolum FR.*, item in sensu *RICKENi* (pag. 350). *Tr. panaeolum* autem, quod in opere *BRESADOLAe* p. 117 (III) enumeratur, est species diversa. *Tr. panaeolum VELENOVSKYi* (p. 235) est species plene aberrans et fortasse rara, solum in regione calida pragensi itidem extra silvas in collibus siccis, inter gramina et vegetationem desertosam autumno nascens. Apparet equidem gregarium, caespitosum, gaudet quoque odore inamoeno, penetranti. Pileus 8-15 cm, expansus, non gibbosus, siccus, parum hygrophanus, margine revoluto paulo pubescenti, carnosus, cinereo-fuscus, zonis obscurioribus flexuosis ornatus. Stipes brevis, 1-2 cm cr., pileo concolor, glaber, elasticus, denique cavus. Lamellae confertae, tenues, postice emarginatae et subdecurrentes, cinereae. Caro alba, immutabilis. Sporae breviter ellipticae 4-5 μ. Ferrat nomen novum *Tricholoma collivagum.*

KRATŠÍ SDĚLENÍ.

Tricholoma tumulosum *KALCHBR.* roste v borových lesích u Jindř. Hradce dosti hojně a sbírán a požíván je od venkovanů jako „kotrč". Je ve všem podobný *Tr. conglobatum VITT.* (čirůvka nahloučená), ale klobouk je černohnědý, dužnina rozemnuta silně voní jako havelky. Tvoří obrovské trsy. Jest velmi příbuzný *Tr. conglobatum*, jenž má světle šedé nebo světle hnědé klobouky a slabě, nepříjemně páchne. *BRESADOLA* neprávem oba druhy spojuje, ale *BARLA* je rozlišuje a ve svém díle podává krásné vyobrazení. I doba objevování se obou je rozdílná: *Tr. conglobatum* roste na podzim, kdežto *Tr. tumulosum* již v srpnu. *Vel.*

Lepiota gracilenta *KROMBH.*, b e d l a n ě ž n á. Nápadný, dosti řídký druh z příbuzenstva *L. excoriata SCHFF.* a *mastoidea FR.*, charakterisovaný velmi vyniklým, dlouhým, prsní bradavku nebo struk připomínajícím hrbem („Zitzenschirmling", „Warzenschirmling"). Chudomasý klobouk tvaru zvonovitého až deštníkovitého jest uprostřed — na hrbu — temně červenohnědý, ostatek bledě zahnědlý, až pleťový. k okraji bledší až bělavý, mimo hrb na bělavé půdě strupovitě rozsedalý. — Průměru 8—15 cm, jak se obyčejně udává, dosahuje zřídka; bývá nejčastěji jen 5—10 cm široký. Velmi štíhlý, dutý třeň, dvakrát delší průměru klobouku, je hluboko v klobouk ponořený (*RICKEN*: „Hut vom Stiele fast durchbohrt"), dole kulovitě hlízovitý, bledý, tmavě vločkovatý, slabého lesku a nese pohyblivý, blanitý, jednoduchý, celokrajný, šikmo vztýčený, ale chabý prsten. Lupeny jemné, bílé, velmi husté, široké, vzadu zúžené, daleko od třeně odsedlé a v široký

kollár spojené. Dužina bílá, jemná, chuti a vůně *Lepiota procera Scop.* Prof. *VELENOVSKÝ* v „Českých houbách" praví, že dužina na řezu červená. Kupodivu neshledal jsem toho nikdy, ač sleduji tento druh již od r. 1924. Rovněž jiní autoři *(MICHAEL, RICKEN)* tohoto znaku neuvádějí. Velikost výtrusů dle *MICHAELa* značně kolísá: 12 — 18 — (20) μ.

Na travnaté, suché, smrkové pasece v polesí jizbickém (Nymbursko) ve skupinách, a'e sporadicky, září, říjen. Z Čech uvádí *VELENOVSKÝ* tři lokality v okolí Prahy: Hvězda, Řevnice, Karlštejn. Zdá se, že v některých krajinách zcela schází. Jest dobrá polévková houba. *R. Beneš.*

Kyjanka žlábkovitá - Clavaria canaliculata *FR.* V pozdním podzimu roku 1928 objevily se u nás velmi hojně kyjanky žlábkovité - *Clavaria canaliculata FR.* Sbíral jsem je ještě 26. listopadu v travnaté pasece pod Radyní. Plodnice jejich jsou jednoduché, 2—5 mm široké, nejvýše 1 dm dlouhé a 1 mm silné tyčinky, nahoře trochu zúžené, okrově až jasně žloutkově zbarvené, zpravidla ohnuté, často pokroucené. Na obou stranách je každá plodnice po celé délce žlábkem (rýhou) na dvě části rozdělena — odtud jméno. Kyjanky žlábkovité jsou velmi křehké a šťavnaté; snadno se při sběru lámou a jedna o druhou se omačká. V mládí jsou plné, v stáří obě poloviny plodnice (žlábkem oddělené) téměř duté. Vyskytují se vždy po 10—20 jedincích hustě při sobě. — Jako většina kyjanek jsou tyto také jedlé, pochybuji však, že by je někdo k jídlu sbíral. Nestálo by za to vybírat je z trávy, ani kdyby hojně rostly. V takovém případě (jako loni na podzim) je zajisté dostatek jiných, větších a chutnějších hub, které se snáze sbírají. — Podle *VELENOVSKÉHO* rostou kyjanky žlábkovité dosti zřídka.

V. Fremr.

Žampion *(Psalliota arvensis)* obrovský byl zaslán naší redakci panem Krátkým ze Stříbrné Skalice. Klobouk měřil 22 cm v průměru, výška třeně byla 16 cm. Houba byla krásně zachovaná a zdravá, jen dole byl třeň trochu červivý.

LITERATURA.

TOKUTARO ITO, **Symbolae ad mycologiam japonicam. IV, V.** Tokyo, 1930.
Podrobně monograficky popsán rod *Asterostromella. HOEH. LITSCH.* (*investiens SCHWEIN, epigaea LLOYD*), pak rod *Hymenochaete LÉV.* (*Mougeotii FR., rimosa LLOYD, arida KARST., rubiginosa DICK. tabacina SOW., lirata LLOYD, Sallei BERK. CURT., attenuata LÉV., intricata LLOYD, medica CUR., boninensis YAS.*).

DAV. H. LINDER, **The life history and cytology of Saccoblastia intermedia sp. n.** Annal. of Missouri Botanical Garden 1929. 2 mikrofotogr. tabulky. 8 str. — Podrobný popis a náčrtek příbuzenský (příb. Auricularia).

MARION CHILD, **Preliminary studies in the genus Daldinia.** Annal. of the Missouri Botan. Garden 1929. 3 tab. — Práce objemná, obsahu fysiologicko-anatomického (klíčení výtrusů). *Vel.*

Die Pilze Mitteleuropas, Boletaceae od *F. KALLENBACHa.* Právě vyšel desátý sešit tohoto velikého díla, jímž dovršena byla asi polovina *KALLENBACHovy* monographie hřibů.
V tomto sešitě pojednáno jest podrobně o *Bol. porphyrosporus FR.* a *Bol. cavipes OPAT.* Oba druhy jsou na dvou barvotiskových tabulích velikého formátu vyobrazeny v mnoha exem-

plářích a četných formách. Tabule jsou velice pěkně provedeny, podobně jako všecky předcházející. Pokud týče se podrobností, jest přítomná monographie *KALLENBACHova* nejlepším dílem, které o hřibech dosud bylo uveřejněno. Vedle lokalit z Německa jsou uvedeny také snad skoro všecky nálezy v Československu a podobně i v jiných státech evropských, pokud ve světové literatuře mykologické jsou uvedeny. Rozhodně nelze říci, že by v tomto díle čeští autoři byli praeterováni. *Pilát.*

SINGER R. **Pilze aus dem Kaukasus.** Beih. z. Botan. Centralbl. XLVI., 1929, Abt. II.

O bohaté mykofloře Kavkazu existuje již několik prací ruských a maďarských mykologů (*WORONICHIN, WORONOW, FILARSKI, HOLLÓS*, atd.). Nicméně cesta vídeňského mykologa *R. SINGERa*, který za podpory vídeňské Akademie věd podnikl velkou exkursi na Kavkaz v r. 1928, přinesla bohatou žeň mykologickou, kterou zpracoval ve zmíněné publikaci. Neomezuje se jen na pouhý výčet druhů, nýbrž opírá se o velmi cenné kritické poznámky u četných druhů. Popisuje tyto nové druhy: *Hericium caucasicum, Russula subvelata, R. Schiffneri, Mycena Lohwagii, M. luteo-alcalina, Pluteus Keissleri, Pholiota intermedia.* *Cejp.*

ERIKSSON'S, **Fungous Diseases of Plants in Agriculture, Horticulture and Forestry.**

Do angličiny přeložil *W. GOODWIN.* London 1930, Baillière, Tindall and Cox, Henrietta Str., Covent Garden, 7-8. Str. VIII +526, vyob. 399. Cena 35 s.

Velmi čilému londýnskému nakladatelství náleží velká zásluha za vydání anglického překladu známé knihy věhlasného švédského fytopathologa, *J. ERIKSSONa.* Z němčiny byla přeložena *WILLIAMem GOODWINem.* Dílo toto náleží nesporně k základním ve světové literatuře fytopathologické, v čemž ještě bylo korunováno tímto anglickým vydáním. Podle systemu hub od Schizomycetů až do Hymenomycetů a Pyrenomycetů podává popisy a rozbory nemocí stromů a keřů a zejména pěstovaných rostlin, které jsou známy ze severní a střední Evropy a částečně i odjinud, a jež také zde někdy by se mohly vyskytnouti. Pro lesnictví a zemědělství má tedy tato kniha ohromný význam. Vědecký pracovník najde u každé nemoci spoustu specielní literatury z celého světa. Velký počet vyobrazení a fotografií, většinou originálů autorových, umožňuje snáze se orientovati v onom ohromném množství nemocí rostlin, způsobených houbami. *Cejp.*

RŮZNÉ ZPRÁVY.

Dne 17. listopadu 1930 zemřel známý německý mykolog,

profesor dr. Hans Kniep,

ředitel ústavu pro fysiologii rostlin berlínské university, v 50 letech svého života. Byl již před tím dlouho nemocen, byv ošetřován v sanatoriu ve Wolfelsgrundu v Sudetách. Teprve krátce před smrtí byl převezen do Barmen, na kliniku svého švagra. Zde k původnímu onemocnění srdce a jater přidružil se ještě zápal plic, který byl příčinou jeho smrti.

Prof. dr. *H. KNIEP* narodil se 13. dubna 1881 v Jeně, kde jeho otec působil jako profesor na právnické fakultě. Po čtyři semestry studoval nejprve lékařství, pak se však oddal cele vědám přírodním. Studoval v Ženevě, pak v Jeně u známého profesora *STAHLA*, u něhož pracoval na své disertační práci „Über die Bedeutung der Milchsaftgefässe". Pak odebral se do Mnichova a do Freiburgu, kde se habilitoval a v poměrně mladém věku přešel jako řádný profesor do Würzburgu a konečně v roce 1924 byl povolán do Berlína. Hlavním oborem jeho studia bylo rozmnožování u řas a u hub, v kterýchžto studiích dopracoval se znamenitých výsledků. Až do konce roku 1929 byl spoluredaktorem „Zeitschrift für Pilzkunde". Velkých zásluh získal si také o německou společnost mykologickou a byl také prvním jejím předsedou a až do své smrti také I. předsedou berlínského odboru. Posledním jeho větším dílem jest práce „Ueber die Sexualität bei der niederen Pflanzen". Čest jeho památce! *Dr. A. Pilát.*

Prosba k mykologům. Zasloužilý náš mykologický pracovník a přední český malíř hub, *FR. TYTTL*, ředitel školy v. v., nemá dosud ve své ohromné sbírce maleb obraz mešího ouška - Leptoglossum. Marně jsem je již po několik let pro něho hledal; snad u nás ani neroste. Prosím tudíž naše mykology z krajů, kde se Leptoglossum vyskytuje, aby mu je laskavě zaslali zároveň s mechem, na němž roste (adresa: Plzeň, Doudlevecká, 38). Předem srdečně děkuje

V. Fremr.

GRAFICKÉ ZÁVODY V. & A. JANATA V NOVÉM BYDŽOVĚ